

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ
بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ.
(سوره حج، آیه ۴۶)

چرا در روی زمین و پیرامون آن سیر و مطالعه نمی کنند؟ تا دلهايشان
بينش کسب کند و چشمهايشان با واقعيتها آشنا شود. گرچه به معنی
چشم ظاهر دارند و کور نمی باشند اما بينش آنها (به علت بررسی و
مطالعه نکردن رخدادها) ناييناست.

پيشگفتار

همواره در متون مدیریت این بحث سنتی مطرح بوده است که مدیریت علم است یا
هنر. واقعیت این است که در مدیریت، علم (دانش) و هنر هر دو به یک اندازه
ضروری اند، و تأکید بر یکی و غفلت از دیگری، باعث سطحی نگری در تحلیل
مباحث مدیریت خواهد شد. به عبارتی می توان این گونه بیان داشت که مدیریت علم
دانستن چیزها و هنر به کار بستن دانسته هاست. افرادی که از دانش و نظریه صرف
اشباع شده اند؛ در عمل از حل مشکلاتی که دامنگیر سازمانها و مدیریت است، عاجز
می مانند و توانایی به کارگیری نظریه های مدیریت را در عرصه عمل ندارند. برای
افزایش این توانمندی در دانشجویان رشته مدیریت دولتی، درسی تحت عنوان
«مباحث ویژه مدیریت دولتی» در مقطع کارشناسی و درس «بررسی مسائل مدیریت
دولتی» در مقطع کارشناسی ارشد در این رشته گنجانده شده است. این درس، در
حقیقت پلی هستند میان «نظریه» و «عمل»، که از طریق آنها می توان نظریه ها را در
شرایطی بدون خطر، آزمون کرد و کاربردهای نظریه های مدیریت دولتی را در
عرصه عمل محک زد.

مدیریت دولتی دربرگیرنده وظایف و موضوعات پیچیده ای است، و این
مسئله باعث شده است تا به عنوان موضوعی میان رشته ای مطرح باشد. میان رشته ای

بودن آن، به افزایش غنای این رشته منجر شده و آن را از مجموعه نظریه‌های خردورزانه برخوردار نموده است؛ از سوی دیگر، این تنوع موضوعی باعث شده تا موضوعات و مسائل مطرح در عرصه مدیریت دولتی، پیچیدگی و دشواری زیادی داشته باشد، و تحلیل‌گران را دچار چالشی جدی نماید.

با توجه به تنوع و تعدد مباحث مدیریت دولتی، در این مجموعه تلاش شده است تا مهم‌ترین مسائل و موضوعات مدیریت دولتی در ایران، در قالب «مباحث ویژه» و با استفاده از روش‌شناسی موردکاوی مطرح شود. بر این اساس، مؤلف با توجه به تجربه چندین ساله تدریس دروس مدیریت دولتی و پژوهش در سازمانهای مختلف خدماتی و تولیدی، موضوعات مهم را در قالب هفده فصل تنظیم کرده است. در فصل اول کتاب، روش‌شناسی موردکاوی در مباحث ویژه مدیریت دولتی از جنبه‌های مختلف نقد و بررسی، و کاربردهای آن در مدیریت دولتی تشریح شده است. در سایر فصول نیز قضایای مختلف مدیریت دولتی در سطوح مختلف (ملی، سازمانی و فردی) که بیانگر واقعیات سازمانهای دولتی در ایران است، مطرح شده است. لازم به توضیح است که برای حفظ حرمت و حیثیت اشخاص و سازمانها، از ذکر اسامی واقعی در متن قضایا خودداری شده است.

در هر یک از این فصول، برای آشنایی کلی دانشجویان، مباحث نظری به صورت اجمالی و کاربردی بیان شده است تا دانشجویان با حضور ذهن بیشتر و علمی‌تر به تحلیل قضایا پردازند. هر چند که دانشجویان برای آشنایی بیشتر با ادبیات مربوط به قضایا باید به متون مختلف علمی که در طول دوره کارشناسی آموخته‌اند، مراجعه کنند.

با توجه به اینکه در فرایند گردآوری قضایای واقعی سازمانی، مدیران و دانشجویان مختلفی سهم بوده‌اند، لازم می‌دانم که از تمامی مدیرانی که تجربه واقعی خود را در اختیار مؤلف قرار داده‌اند، و دانشجویانی که با مراجعه به سازمانها، برخی از واقعیات سازمانی را مستند کرده‌اند، تقدیر و تشکر نمایم. آقایان دکتر حسین خنیفر و دکتر علی اصغر پورعزت اعضای محترم هیئت علمی دانشگاه تهران

در تألیف این مجموعه مشورتهای ارزشمندی ارائه نموده‌اند، و آقای سیدمحمد باقر موسوی و سرکار خانم جهانگیر اصفهانی زحمت هماهنگی و تایپ اولیه کتاب را متقبل شده‌اند، که از تمامی این بزرگواران تقدیر و تشکر می‌شود.

هر چند که این مجموعه حاصل تلاشهای فراوان نگارنده است، ولی بدون شک نقش مؤثر همسر و فرزند عزیزم که با صبر و حوصله فراوان، زمینه را برای تألیف این مجموعه فراهم نموده‌اند، ستودنی است.

در نهایت اینکه، امیدوارم این اثر که خالی از عیب و نقص نیست، بتواند در بهبود دانش نظری و عملی دانشجویان و خوانندگان گرامی مؤثر واقع شود، تا در سایه ایرانی آباد و توسعه یافته، تحقق بخش آرمانهای مقدس اسلام در سرتاسر گیتی باشیم.

سید محمد مقیمی

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

